

Pamflet

Núm. 25 (2.ª època)

SURT EL DISSABTE

Barcelona, 4 de juliol del 1936

El castell de Montjuïc ha de retornar a Barcelona

Tornem a insistir en la cessió del castell de Montjuïc. Ha estat i és campanya de PAMFLET i avui la veu cordial de «La Rambla» s'uneix a la nostra.

Malgrat els esforços fets pel primer Ajuntament de la República, de les moltes vegades que l'alcalde doctor Aiguader l'havia reclamat, de les promeses, dels compromisos de tots els ministres de la Guerra (recordi's el telegrama del senyor Rocha), el castell continua essent fort militar.

En realitat, no amenaça cap enemic que per mar o per terra vulgui atacar Barcelona, sinó que amenaça Barcelona. No cal ésser molt entès en matèria militar per a comprendre que, en cas de guerra, el castell de Montjuïc compromet més la ciutat que no pas la defensa. De segur que hi ha en projecte un pla d'organització defensiva —projecte vell, inadequat avui, que deu dormir polsós en un recó de ministeri—. Però mentre no s'esmena, s'adapta i es realitza i compleix la funció assenyalada, si és que la compleix quan es necessita, la ciutat no deixa de tenir la condició de plaça forta. Ja sabem tots els perills que comporta aquesta qualitat: ésser magnífica diana per als vaixells de guerra i per als avions.

Cal, primer que tot, preguntar a la ciutat si és que es conforma a ésser plaça forta encara que sigui amb totes les garanties. Si l'esforç que han fet els barcelonins per a bastir-la, si el devassall d'amor, de fe, de treball que hi han abocat i hi aboquen, el volen exposar a les contingències més actives d'una guerra pel prurit de tenir un castell al cim de la muntanya de Montjuïc. Ens sembla que costa massa sacrificis Barcelona per a no evitar-li tots els tràngols possibles i protestar de la persistència del castell com a unitat bèlica.

Però ultra la situació compromesa que crea el castell, existeixen raons de caràcter urbanístic per a reclamar la cessió. No és l'edifici precisament la nosa més grossa. Com a mostra d'arquitectura militar, el castell és un bon i àdhuc, bell exemplar. Desmilitaritzat, destinat a funcions de pau, no és recomanable la seva destrucció. Tenim l'exemple de l'arsenal

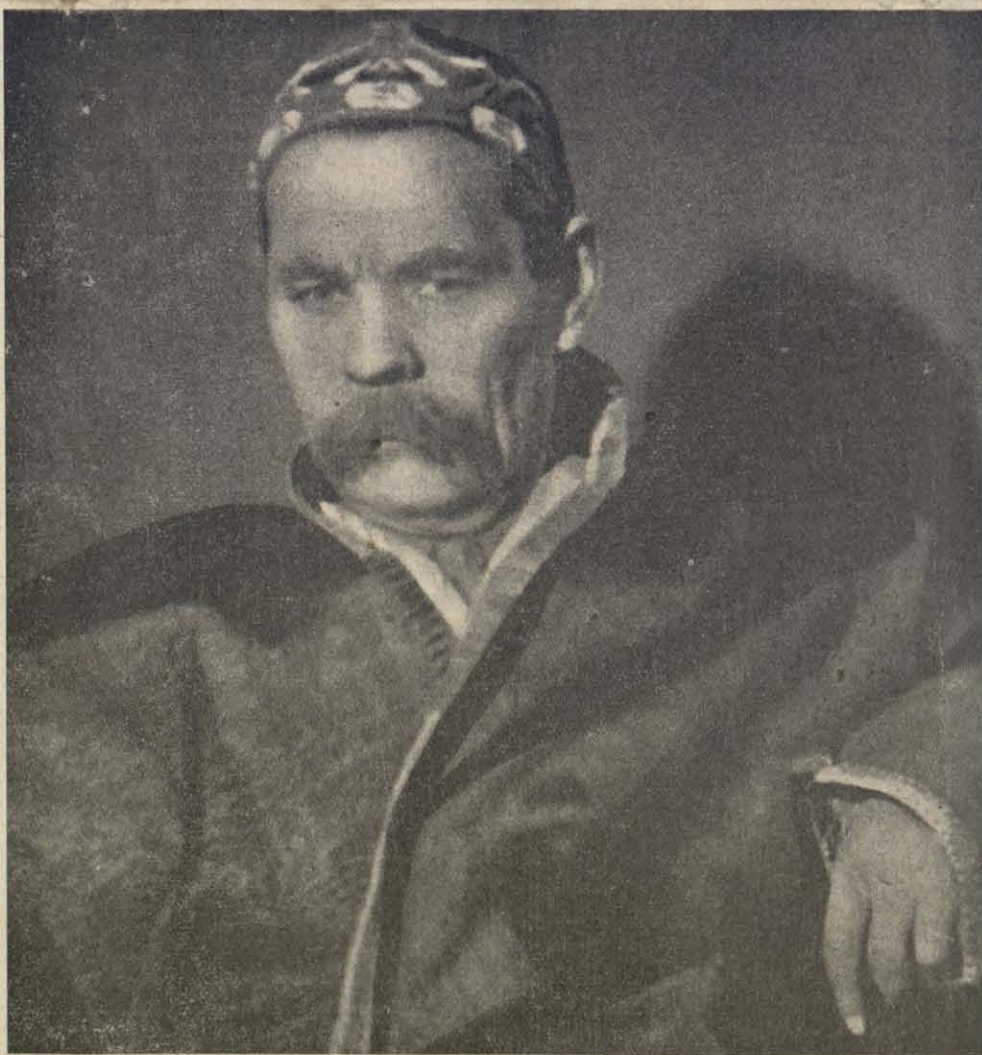
de la Ciutadella que la ciutat transformà en bellíssim Palau, després en Museu i ara és el Parlament de Catalunya. Netejat de pegots i afegidures posteriors a la construcció creiem que l'edifici-castell ha de respectar-se per a complir una feina més humana que l'actual. Es el senyoriu que crea la seva existència el que destorba la completa urbanització de la muntanya. Per culpa de la zona militar és lletja, ofenosament lletja, l'entrada per mar a la ciutat. Damunt els esborancs de les pedreres, el cim, sense arbres, calb com una calavera, enmig del qual s'aixeca el castell, trenca el sentit de cordialitat

que Barcelona ofereix a qui hi arriba. De bell antuvi ens fa semblar aspres i esquerps al viatger i el nostre sentiment d'hospitalitat, tan viu i despert, és contorbat per la silueta sinistra.

Que, a més a més avalen les històries i llegendes que respecte la vida del castell han inspirat les tiranies que hem sofert. Un castell sempre té un to de tragèdia que encongeix l'ànim del qui el contempla. Hom creu que la duresa de les pedres petrifica el cor dels habitants. Però Montjuïc, sense el regust romàntic dels castells mig enderrocats o deshabitats, destinat a presó pels governs monàr-

quics durant la meitat del segle XIX i XX n'augmenta l'esgarrifança. Perquè no són producte de tradició ni rondalles de vell, ni històries reals però molt endarrerides i que deixen més fragància d'heroïcitat que no de crueltat humana, sinó fets viscuts molts d'ells, i de record ben punyent, els que trasbalsen l'esperit sensible. El dramatisme dels turments infligits pels jutges militars durant el procés de la bomba del carrer de Canvis Nous, els anarquistes i sindicalistes que en múltiples moments de la lluita obrera hi sojornaren, l'afusellament de Ferrer i companys l'any 1909 i, ara fa poc, l'any 1934, hostatge dels militars i guàrdies que es revoltaren en defensa de Catalunya i de la República, tot això és prou per a fer-lo sinònim de tragèdia, ombra fatídica per a la ciutat. No la defensa pas, l'amenaça sempre, la rebaixa i l'avergonyeix, també. Per la seva culpa la ciutat, alegre, riallera sota el sol, acaronada de blau pel mar, ungida per un cel sempre blau, voltada de verd per prats, boscos i hortes, és mirada amb terror pel foraster com a lloc de venjances i crueltats terribles. Veritablement, la vermellor de les pedreres ha de semblar a qui ens arriba de mar endins, ferida oberta a la ciutat i a la pàtria.

Cal que aquesta ombra deixi d'espaordir els nostres esplais. Cada nou règim, cada Revolució ha d'abatre una presó de pedra, com abat les d'esperit amb les lleis noves: la francesa, la Bastilla; la de l'any 1870, la Ciutadella; la d'ara, Montjuïc. Hauria estat paga i senyal de bons propòsits si s'hagués fet de bell antuvi, com ho demanava la ciutat. Però si mancà l'espontaneïtat, si malgrat les suggerències i reclamacions amistoses no es pogué ablanir els governants, cal que la ciutat, que Catalunya, la reclamin d'una manera activa. Partits polítics esquerrans, l'E. R. de C. sobretot, entitats obreres, entitats culturals, han d'emprendre una campanya al carrer. Que no han d'ésser solament aquests dos homes, el doctor Aiguader i Pere Ferrer, que entre els altres compromisos de la diputació, s'han juramentat de reclamar setmanalment al ministre de la Guerra la cessió del castell de Montjuïc, els que ho demanin.

GORKI

Amb ell s'enfonsà una època i ell veié néixer-ne una altra. Gorki cantà el vagabund, el solitari antisocial marginat dels altres homes i en lluita contra tot. Els seus herois eren gent que no sentia cap vincle social o tan pocs que llur societat cabia per enter dins d'un odi o dins d'un amor. Però veié i acompanyà una societat que era tot el contrari dels seus personatges i s'hi avingué després de moltes protestes. I aquesta societat és qui l'ha acompanyat a la tomba i a la immortalitat.